

RUANDA CUMHURİYETİ

A. Genel Bilgiler (2024)

Resmi Adı	: Ruanda Cumhuriyeti
Resmi Dilleri	: Kinyarwanda, Fransızca, İngilizce
Yönetim Biçimi	: Cumhuriyet/Başkanlık Sistemi
Başkenti	: Kigali
Devlet Başkanı	: Paul Kagame
Başbakan	: Justin Nsengiyumva
Önemli Tarihler	: Bağımsızlık 1 Temmuz 1962
Yüzölçümü	: 26.338 km ²
Nüfusu	: 12.3 milyon kişi
Para Birimi	: Rwanda Frankı (RWF)
Para Birimi Paritesi	: 1TL = 35 Rwanda Frankı (04.09.2025 tarihi itibarıyla)

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Ruanda Ülke Masası

B. Temel Ekonomik Göstergeler (2024)

GSYİH	: 14.25 milyar \$
Kişi Başına Milli Gelir	: 1.028 \$
GSYİH Büyüme Oranı	: 8.9 %
GSYİH Dağılım Oranı	: Tarım: 24.6 % Sanayi: 21 % Hizmetler:47.6 %
Ana Sanayi Sektörleri	: Çimento, tarım ürünleri, küçük ölçekli içecekler, sabun, mobilya, ayakkabı, plastik ürünler, tekstil ürünleri, sigara
Enflasyon Oranı	: 4.8 %
İşgücü	: 5.6 milyon kişi
İşsizlik Oranı	: 12 %
İhracat	: 0,6 milyar \$
İthalat	: 2,1 milyar \$

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Ruanda Ülke Masası, Trademap ve CIA World Factbook Country Report

C. Dış Ticaret Verileri (2024)

1. Genel Dış Ticaret Verileri

(Milyar \$)	2022	2023	2024
İhracat	1	1	0,6
İthalat	2	2	2,1
Ticaret Hacmi	3	3	3
Denge	-1	-1	-1

Kaynak: Trademap

2. Başlıca İhraç Ürünleri (2024):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyon \$)
26	Metal cevherleri, cüraf ve kül	225
09	Kahve, çay, paraguay çayı ve baharat	157
88	Hava taşıtları, uzay taşıtları ve bunların aksam ve parçalar	47
80	Kalay ve kalaydan eşya	23
62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	18
Diğer		133
Toplam		603

Kaynak: Trademap

3. Başlıca İthal Ürünleri (2024):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyon \$)
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	261
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	158
84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	154
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	109
03	Balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar ve suda yaşayan diğer omurgasız hayvanlar	93
Diğer		1.338
Toplam		2.113

Kaynak: Trademap

4. İhracatında Başlıca Ülkeler (2024):

Ülke	Tutar (Milyon \$)	Yüzde (%)
Çin	160	26,6
Tayland	51	8,5
Polonya	50	8,3
Birleşik Krallık	38	6,4
Pakistan	33	5,5
Türkiye (21.)	4,8	0,8

Kaynak: Trademap ve TÜİK

5. İthalatında Başlıca Ülkeler (2024):

Ülke	Tutar (Milyon \$)	Yüzde (%)
Çin	509	24,1
Kenya	314	14,9
Uganda	269	12,7
Tanzanya Cumhuriyeti	163	7,7
Hindistan	102	4,8
Türkiye (13.)	35,5	1,7

Kaynak: Trademap ve TÜİK

D. Türkiye – Ruanda Ticari İlişkileri

1. Türkiye – Ruanda Arasındaki Karşılıklı Ticaret Verileri (Milyon \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2022	144,6	8	136,6	152,6
2023	69,7	4,6	65,1	74,3
2024	35,5	4,7	30,8	40,2

Kaynak: TÜİK

2. Başlıca Ürünler Bazında Türkiye'nin Ruanda'ya İhracatı / 2024

GTIP	Fasıl	Milyon \$
21	Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülusalari, çay hülusalari, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	6,4
19	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	5,4
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	3,9
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	3,6
90	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	2,2
Diğer		14,1
Toplam		35,5

Kaynak: TÜİK ve T.C. Ticaret Bakanlığı, Ruanda Ülke Masası

3. Başlıca Ürünler Bazında Türkiye'nin Ruanda'dan İthalatı / 2024

GTIP	Fasıl	Milyon \$
62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	3,4
9	Kahve, çay, paraguay çayı ve baharat	1,3
Diğer		-
Toplam		4,7

Kaynak: TÜİK ve T.C. Ticaret Bakanlığı, Ruanda Ülke Masası

4. Türkiye ile Ruanda Arasında İmzalanan Yürürlükteki Anlaşma ve Protokoller

Ruanda ile ülkemiz arasında **Serbest Ticaret Anlaşması** bulunmamaktadır.

Anlaşma Adı	İmza Tarihi
Ekonomik ve Ticari İşbirliği Anlaşması	3 Kasım 2016
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	3 Kasım 2016
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	1 Aralık 2018

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Ruanda Ülke Masası

5. İzmir – Ruanda Arasındaki Karşılıklı Ticaret Verileri (Bin \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2022	3.618	8	3.610	3.626
2023	3.009	160	2.849	3.169
2024	3.726	12	3.714	3.738

Kaynak: TÜİK

6. Ürünler Bazında İzmir'in Ruanda'ya İhracatı / 2024

GTIP	Fasıl	Bin \$
15	Hayvansal, bitkisel veya mikrobiyal katı ve sıvı yağlar ve bunların parçalanma ürünleri; hazır yemeklik katı yağlar; hayvansal ve bitkisel mumlar	1.442
94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb., prefabrik yapılar	762
11	Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, inülin, buğday gluteni	518
84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	423
39	Plastikler ve mamulleri	176
Diğer		402
Toplam		3.726

Kaynak: TÜİK

7. Ürünler Bazında İzmir'in Ruanda'dan İthalatı / 2024

GTIP	Fasıl	Bin \$
9	Kahve, çay, paraguay çayı ve baharat	12
Diğer		-
Toplam		12

Kaynak: TÜİK

E. Ruanda ile İlgili Diğer Önemli Hususlar:

1. Vize

Umuma mahsus pasaport hamilleri **vizeye tabi** olup, vize ülkeye girişte sınır kapılarında alınabilmektedir. Diplomatik, hususi ve hizmet pasaportu hamilleri her 180 günde 90 gün süreyle vizeden muaftır.

2. Ruanda Sermayeli Şirketler (31.12.2024 tarihi itibarıyla)

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Yabancı Sermayeler Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre Türkiye'de **6 adet** Ruanda sermayeli şirket bulunmakta olup, İzmir'de ise Ruanda sermayeli şirket **bulunmamaktadır**.

3. Ulaşım

İzmir'den Ruanda'nın başkenti Kigali'ye **aktarmasız** uçuşu bulunmamakta olup, Türk Hava Yollarının İstanbul üzerinden bir aktarmalı uçuşları mevcuttur.

4. Odamıza Yapılan veya Odamızın Gerçekleştirdiği Önceki Ziyaretler / Organizasyonlar

TARİH	ETKİNLİK TİPİ	GELEN HEYET/TEMSİLCİ	KARŞILAYAN / KATILAN
27.06.2014	Diplomatik Misyon Ziyareti	Ruanda Büyükelçisi Sn. Caesar KAYIZARI ve Ticaret Ataşesi Sn. Vivian KAYITESI	Ender Yorgancılar
25.03.2015	Ülkelerle İş ve Tanıtım Günleri Organizasyonu	Ruanda Ankara Büyükelçisi, Ruanda Doğu Eyaleti Valisi ve beraberindeki Ruandalı firmaların Odamızı ziyareti, Ruanda Yatırım Olanakları Toplantısı ve üyelerimiz ile gerçekleştirilen ikili firma görüşmeleri	Erdoğan Çiçekçi
25.08.2016	Diplomatik Misyon Ziyareti	Ruanda Ankara Büyükelçisi Williams Nkurunziza'nın Odamızı ziyareti	Ender Yorgancılar, H. İbrahim Gökçüoğlu, Hakan Ürün, Hüseyin Vatanserver

5. Ek Bilgiler

Ruanda'ya İhracatta Başlıca Potansiyel Sanayi Ürünleri

No	Sektör	Potansiyel Ürün
1	Elektrikli makina ve cihazlar	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar
2	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar
3	Kauçuk ve kauçuktan eşya	Kauçuktan yeni dış lastikler
4	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus motorlu taşıtlar
5	Plastikler ve plastiklerden eşya	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri
6	Sabun, organik yüzey aktif maddeler, yıkama müstahzarları, yağlama müstahzarları, yapay ...	Yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç)
7	Elektrikli makina ve cihazlar	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler
8	Çimento, toprak, taş, tuz, kükürt, alçı, kireç	Çimento
9	Suni filamentler; şerit ve benzeri suni tekstil malzemeleri	Sentetik filament iplikten dokunmuş kumaşlar

10	Şapka, kasket vb. başlıklar	Diğer başlıklar
11	Demir Çelik	İnşaat demiri
12	Örme veya tığ işi olmayan giyim eşyası ve giyim aksesuarları	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)
13	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar
14	Demir veya Çelikten Eşya	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller
15	Mobilyalar, aydınlatma cihazları, prefabrik yapılar	Diğer aydınlatma cihazları, ışıklı panolar, ışıklı tabelaları ve benzer eşya ve bu eşyanın aksam ve parçaları
16	Çimento, toprak, taş, tuz, kükürt, alçı, kireç	Tuz, saf sodyum klorür ve deniz suyu
17	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları
18	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları
19	Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	Toprak, taş, metal cevheri vb. ayıklama, eleme, tasnif, ayırma, yıkama, kırma, öğütme, yoğurma, kalıplama vb. Makinaları
20	Diğer hazır tekstil ürünleri; setler; yıpranmış giysiler ve yıpranmış tekstil ürünleri; paçavralar	Kullanılmış giyim eşyası ve kullanılmış diğer eşya
21	Mobilyalar, aydınlatma cihazları, prefabrik yapılar	Prefabrik yapılar
22	Elektrikli makina ve cihazlar	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar
23	Demir veya Çelikten Eşya	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.
24	Demir Çelik	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)
25	Sabun, organik yüzey aktif maddeler, yıkama müstahzarları, yağlama müstahzarları, yapay ...	Sabunlar, yüzey aktif organik ürünler ve müstahzarlar

Ruanda'ya İhracatta Başlıca Potansiyel Tarım ve Gıda Ürünleri

No	Sektör	Potansiyel Ürün
1	Balıklar ve kabuklular, yumuşakçalar ve diğer suda yaşayan omurgasızlar	Balıklar (dondurulmuş)
2	Gıda endüstrisinden kaynaklanan kalıntılar ve atıklar; hazırlanmış hayvan yemi	Hayvan gıdası olarak kullanılan müstahzarlar

3	Çeşitli yenilebilir müstahzarlar	Soslar ve müstahzarları; çeşni/lezzet verici karışımlar; hardal unu, irmiği ve hazır hardal
4	Çeşitli yenilebilir müstahzarlar	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları
5	Çeşitli yenilebilir müstahzarlar	Maya
6	Şekerler ve şekerlemeler	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)
7	Tütün ve işlenmiş tütün yerine geçen maddeler	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar
8	Tahıl, un, nişasta veya süttten elde edilen müstahzarlar; pastacılık ürünleri	Tatlı Bisküvi ve Gofretler
9	Et, balık, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar veya diğer suda yaşayan omurgasızlardan elde edilen ürünler	Hazırlanmış/konserv e edilmiş balıklar, yumuşakçalar veya diğer su omurgasızların hülasa ve suları
10	İçecekler, alkollü içkiler ve sirke	Biralar (malttan)
11	Et ve yenilebilir sakatat	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatatı (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)
12	Sebze, meyve, sert kabuklu yemişler veya bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	Meyve ve sebze suları
13	Hayvansal veya bitkisel katı ve sıvı yağlar ve bunların parçalanma ürünleri	Hayvansal ve bitkisel yağlar ve bunların fraksiyonları
14	Sebze, meyve, sert kabuklu yemişler veya bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	Domates (sirke/asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş)
15	Süt ürünleri; kuş yumurtaları; doğal bal; başka yerde sınıflandırılmamış yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	Süt, krema (konsantre edilmiş, ilave şeker veya diğer tatlandırıcı madde içerenler)